

**Башталгыч
класстардын
2022-2023-
окуу
жылындагы
жылдык
отчет, анализдер.**

Башталгыч класстардын окуучуларынын жетишкендиктерин баалоо системасы.

Баалоонун турлору: диагностикалык баалоо, калыптандыруучу баалоо, жыйынтыктоочу баалоо.

Баалоо окуучулардын окуу жана таанып-билүү ишмердүүлүгүнө байкоо жүргүзүү, ошондой эле билим берүүнүн сапатын жакшыртуу максатында окуучу жөнүндө маалыматтарды баяндоо, жыйноо, каттоо жана интерпретациялоо процесси.

Баа берүү-бул баалоо процессинин натыйжасы кайтарым байланыштын сапаттык мүнөздөлүшү.

Баа-бул символ окуучулардын окуудагы жетишкендиктерин баалоонун цифралар, тамгалар ж.б. аркылуу шартуу-формалуу туюндурулушу.

Баалоонун негизги түрлөрү:

Окуучулардын жетишкендиктерин жана түшүнүү прогрессин ченөө үчүн баалоонун 3 учуру колдонулат:

-Алдын алуу (диагностикалык) баалоо

-Калыптандыруучу (формативдик) баалоо

-Жыйынтыктоочу (суммативдик) баалоо.

Учурдагы баалоо   Аралык баалоо   Жыйынтык баалоо.

Диагностикалык баалоо-бул окуучунун компетенттүүлүгүнүн алгачкы калыптануу деңгээлин аныктоо. Диагноздоочу баалоо- окуу жылынын башында же теманы алгач үйрөтүүдө, бөлүмдүн же баптын башындагы биринчи сабакта жүргүзүлөт.

Калыптандыруучу баалоо- күн сайын ар бир сабакта колдонулат. Окуучунун окууганын түшүнүүсүн калыптандыруучу баалоонун түрдүү ыкмаларын колдонуу менен сабак учурунда бир нече жолу текшерилет. Калыптандыруучу баалоо баа коюу үчүн эмес көйгөйлөрдү аныктоочу үчүн жүргүлөт. Калыптандыруучу баалоонун натыйжалары мындан ары окуутууну пландаштыруунун каржаты болуп эсептелет.

Суммативдик баалоо- бул окуу процессинин тигил же бул этабын жыйынтыктоо (жыйынтыгын чыгаруу үчүн) колдонулуучу баалоо. Ал өткөн жетишкендиктерди баалоодо окуутудан белгилуу өлчөмдө бөлөк болуп, белгилүү бир убакыттан кийин жетишүүнүн жыйынтыктарын чыгаруу жана ал боюнча маалымат жасоо талап кылынган учурда колдонулат.

Ачык-айкын баалоо -бул ачык айкындык баалоо-баалоо критерийлери жана стратегиясы окуучуларга алдын ала билдирилет, Окуучу баалоо критерийлерин иштеп чыгууга катышат.

Жеткиликтуулук баалоо- баалоонун формалары усулдары, максаты жана баалоо процессинин баардык катышуучуларына ачык- айкын жана түшүнүктүү болууга тийиш.

Ырааттуулук баалоо- баалоонун ырааттуу жана мезгилдүү түрдө жүргүзүлөт.

Ырааттуулук-окуучулар менен мугалимдин ортосунда шериктештик маанайын жаратуу улам дагы мыкты ийгиликтерге умтулууга шарт түзөт. Окуучулардын өнүгүүсүнө жана аларды колдоого багытталган.

Башталгыч класстардын жылдык билим сапаты жана окуу планынын аткарылышы жөнүндө жалпы маалымат. 2022-2023-окуу

№	класстар	1	2	3	4	Билим сапаты %	Окуу планын аткарылышы %
	Сабактын аттары						
1	Кыргыз тили	-	-	75%	73%	73%	100 %
2	Адабий окуу	-	-	87%	90%	89%	100 %
3	Математика	-	-	86%	59%	65%	100 %
4	Орус тили	-	-	74%	82%	78%	100 %
5	Англис тили	-	--	69%	78%	71%	100 %
6	Мен жана дүйнө	-	-	81%	82%	81%	100 %
8	Кл. тыш. окуу	-	-	86%	95%	92%	100 %
9	Музыка	-	-	93 %	96%	94%	100 %
10	Көркөм өнөр	-	-	100%	100%	100 %	100 %
10	Дене тарбия	-	-	100%	100%	100%	100 %

Мектеп директору: _____ Карабаева А.Р.

Чичкамбаева Розанын 2022-2023-окуу жылындагы жылдык анализи.

2022-2023-окуу жылында мен 2-классты окуттым. Бул окуу жылында стандар жана «Окуу керемет» долбоору боюнча түзүлгөн окуу программасынын негизинде календарлык-тематикалык планды жылдык түздүм. Сабактардын күнүмдүк планына негизги жана предметтик компетентүүлүктөрдү камтып жаздым. Окуу завучу тарабынан ар сабактын планын текшертип бекиттирип турдум. Ар бир сабактарды оз учурунда отуп жана тузулгон сабактын ирети менен ар бир сабактар журузулду.

Класста 18 окуучу билим алышат. Анын ичинде 8 кыз, 10 бала. Белгиленген жылдык окуу программасын толук оздоштурушуп, канагаттандыраарлык баага татыктуу болду. Ата-энелер менен дайыма тыгыз байланышта болуп белгиленген ата-энелер чогулуштарын оттум жана «Окуу керемет» долбоорунун негизинде онлайн конференцияга жана офлайн окууга учурунда катыштым. Администрация тарабынан берилген тапшырмаларды оз учурунда аткарууга аракеттендим.

Окуу пландын негизинде сабактар жургузулду. Окуучуларым жакшы билимге ээ болушту. Бардык сабактарды эн жакшы, жакшы, канагаттандыраарлык денгээлде оздөштүрүштү. 2-класста баа коюлбаганына карата окуучулардын билимдери фигуралар менен блгиленип турду. Окуучулардын күндөлүктөрүнө чейректтик, жыдык билим денгээлдери белгиленди. Тыштан келген байкоочуга ачык сабактарды өтүп, жакшы деген баалоого татыктуу болдум. Башталгыч класстардын жумалыгына, китеп жана адабият, эл аралык тил күнүнө карата белгиленген иш чараларга катыштык. «Үй-бүлөлүк» окуу клубу, «Окуу марафонун», «Окуу сааты» ж.б. иш чараларды белгиледик. Айылдык китепканага саякат кылып адабий китептерден алып окушту. Таланттуу, жөндөмдүү балдар мене ниш алып бардым. Электрондук күндөлүктү учурунда толтурууга аракет кылдым. Баалооаптын тиркемесине кирип окуучулардын билим денгээлин баалап турдум.

Ата-энелердин колдоосу менен ысык тамакка оздөрүнүн кошумчаларын кошту. Класстын терезесине жалюзи алып беришти. Ата-энелер чогулуштарына толук катышууга аракеттенип, кызыктыруучу сабактарды өткөрдүм. Ата-энелер тарабынан сабактарга катышып турушту жана ыраазычылыктарын билдиришти.

2-класстын окуу программасын жакшы оздоштуруп, ата-энелер чогулушунда «Үч тараптуу» келишимге кол коюлуп, бала үчүн жайкы эс алуу убактысын пайдалуу кылууга план түзүшүп бири-бирибизге ыраазычылык айтуу менен тарадык.

Жумабекова Жыпаранын 2022-2023-окуу жылындагы жылдык анализи.

2022-2023-окуу жылында мен 1-классты окуттым. Бул окуу жылында стандар жана «Окуу керемет» долбоору боюнча түзүлгөн окуу программасынын негизинде календарлык-тематикалык планды жылдык түздүм. Сабактардын күнүмдүк планына негизги жана предметтик компетентүүлүктөрдү камтып жаздым. Окуу завучу тарабынан ар бир сабактын планын текшертип бекиттирип турдум. Ар бир сабактарды оз учурунда отуп жана тузулгон сабактын ирети менен ар бир сабактар журузулду.

Класста 23 окуучу билим алышты. Анын ичинде 12 кыз, 11 бала. Белгиленген жылдык окуу программасын толук оздоштурушуп, канагаттандыраарлык баага татыктуу болду. Ата-энелер менен дайыма тыгыз байланышта болуп белгиленген ата-энелер чогулуштарын оттум жана «Окуу керемет» долбоорунун негизинде онлайн конференцияга жана офлайн окууга учурунда катыштым. Администрация тарабынан берилген тапшырмаларды оз учурунда аткарууга аракеттендим.

Окуу пландын негизинде сабактар жургузулду. Окуучуларым жакшы билимге ээ болушту. Ата-энелер тарабынан математика Моронун китебин алынып беришти. Бардык сабактарды эн жакшы, жакшы, канагаттандыраарлык денгээлде оздөштүрүштү. 1-класста баа коюлбаганына карата окуучулардын билимдери фигуралар менен блгиленип

турду.Окуучулардын күндөлүктөрүнө чейректтик,жылдык билим денгээлдери белгиленди.Тыштан келген байкоочуга ачык сабактарды өтүп,жакшы деген баалоого татыктуу болдум.Башталгыч класстардын жумалыгына,китеп жана адабият,эл аралык тил күнүнө карата белгиленген иш чараларга катыштык. «Үй-бүлөлүк» окуу клубу, «Окуу марафонун», «Окуу сааты» ж.б.иш чараларды белгиледик.Мектептин китепканасынан адабий китептерден алып окушту Таланттуу,жөндөмдүү балдар менен иш алып бардым.Электрондук күндөлүктү учурунда толтурууга аракет кылдым.Баалооапштын тиркемесине кирип окуучулардын билим денгээлин баалап турдум. Жыл ичинде алган билимдерин жыйынтыктап Алиппе майрамын оттум

Ата-энелердин колдоосу менен ысык тамакка өздөрүнүн кошумчаларын кошту..Ата-энелер чогулуштарына толук катышууга аракеттенип,кызыктыруучу сабактарды өткөрдүм.Ата-энелер тарабынан сабактарга катышып турушту жана ыраазычылыктарын билдиришти.

1-класстын окуу программасын жакшы оздоштуруп,ата-энелер чогулушунда «Үч тараптуу» келишимге кол коюлуп,бала үчүн жайкы эс алуу убактысын пайдалуу кылууга план түзүшүп бири-бирибизге ыраазычылык айтуу менен тарадык.

МКТ ны колдонуу боюнча башталгыч класстын мугалими
Чичкамбаева Розанын маалыматы. 2022-2023-окуу жылы.

Мен башталгыч класстын мугалими болгондуктан, өзүмдүн окуучуларымдын жаш өзгөчөлүктөрүнө жараша сайттарга кирип мультфильм,видео сабактан, тестерди, логикалык суроолорду издеп таап көргөзүп турам.

Азыркы заман талабына ылайык ар бир мугалим ар тараптуу болуу абзел. Ошондуктан баардык жактан жетишүү максатында билимдеримди, иш тажрыйбаларымды жана мүмкүнчүлүктөрдү ар бир сабактарда колдонуп келем. Мугалимдердин сабактарына катышам жана жаштардан МКТ колдонуу жолдорун үйрөнүүгө аракет кылам.

Классым 2-класс болгондуктан Айбилим,USAIDдын керектүү сайттарына кирип турам. Көбүнчө электрондук китептер сайтты абдан кызыктуу жана ата-энелер менен бирдикте иштегенге аракет кылам.Онлайн окууда зуум, телеграмм,ватсап аркылуу иш жүргүздүм.Мугалимдер үчүн берилген баалооапш,сабакапштын тиркемесин телефонго көчүрүп алып ошолор менен иштедим.Ошол тиркемедеги тесттерди ак баракка чыгарып алып окуучуларга берип,алардын жоопторун баалооапш тиркемесинде берилген баалоо менен тууралап жоопторун белгилеп анализдерин жыйынтыктап окуучуларга жеткирип жаттым.Баалооапштын тестери менен иштеген окуучуларыма абдан жагат.Бул тест математикадан жана эне тилинен.Тесттерди берүү менен окуучулардын ой жүгүртүүсүн жана эске салуусун калыптандырат экен.

Кийинки окуу жылында да замандын талабына жараша МКТны колдонууга аракет кылуу максатын алдыма койдум. Ошол максаттымды ишке ашыруу үчүн эс алуу мезгилинде дагы кенен үйрөнүүгө аракет кылам.

Башталгыч класстардын окуучуларынын иш дептерлерин текшерүү тууралуу маалымат.

Башталгыч классты окуучуларынын жазган жазуу дептерлеринин жана күндөлүктөрдү колдонушу боюнча ай сайын көзөмөл болуп турду. 1-2-класстын окуучуларына баа коюлбагандыгына карабай мугалимдер ар кандай жолдор менен баалап жатышты.

1-класстын окуучуларынын атайын даяр иш дептерлеринен тышкары мугалим өзүнө карата кошумча дептер ачып окуучулардын кол жасмасы менен иштеп келди. Окуучулары тамгаларды элементи менен жазышат жана сандар менен иштөөдө бардыгын сулуу, таза, так жазуу эрежелерин колдонушуп жатышты.

2-класстын окуучулары ар бир сабактардан иш дептерлерин, күндөлүктөрдү ачып, ичине тамгаларды элементи менен жазууга аракет кылып жатышты. Математика сабагынан сандарды элементи менен жазууга аракеттенип жатышты жана мугалимдин жазып берген үлгүлөрү боюнча жазып жатышты. Мындан сырткары адабий окуу, мен жана дүйнө сабактарынан кошумча атайын басылмадан чыккан иш дептерлерин да толтуруп жатышты.

3-класстын окуучуларынын дептерлерин жана күндөлүктөрдү текшерүүдө мугалим тарабынан кол жазмаларын оңдоого карата үлгүлөр берилген. Окуучулар тамгаларды элементтери менен жазууга аракет кылышты. Мугалимдин кол жазмасы жакшы денгээлде болду. Жат жазуудан гана кээ бир окуучулар аксап жатышты. Текшерүү ишинде сандарды кээ бир окуучулар элементи менен жаза албайт экен. Бирок мугалимдин жардамы көрсөтмөсү аркылуу кол жазмаларын оңдоп турушту.

4-класстын окуучуларынын иш дептерлерин жана күндөлүктөрдү текшерүүдө кол жазмалары начар экен. Бирок мугалимдин берген үлгүлөрү менен иштеп кол жазмаларын оңдоого аракет кылып жатышты. Иш дептерлерин колдонууда эрежелер менен колдонулуп жазып жатышты. Текшерүү иши жана жат жазууда кээ бир окуучулардын кол жазмалары начар болуп жатат. Бирок мугалимдин талыкпаган эмгеги менен сулуу жазууга машыгышат.

Окуучулардын дептер менен күндөлүктөрдү колдонуусу жана толтурулушу билим сапатынын жакшыруусуна чоң өбөлгө болот. Ар бир мугалимдин дептерлерди текшерүү жана баа коюусу «канагаттандыраарлык» деп табылды.

Чичкамбаева Роза эжейдин өтүлгөн сабагына анализ.

Мугалимдин сөзү: Бүгүнкү математика сабагында окуучулардын сабакка болгон кызыгуусун, математикалык терминдерде сүйлөө жана ой жүгүртүүсүн өстүрүү максатында өттүм. Сабактын башында саламдашып, окуучулар менен бирдикте жагымдуу маанай түздүм. «Окуу керемет» долбоорунун «Түшүндүрүү жана негиздөө», «Моделдердин көптүгү» стратегияларын колдонуп, окуучуларды сабакка кызыктыруу менен маалыматтык компетенттүүлүктү пайдаланып, жаңы теманы тааныштырдым, ошондой эле социалдык-коммуникативдик жана өзүн-өзү тарбиялоо

компетенттүүлүктөрдү пайдаланып жаны теманы иштөөдө белгисиз сандарды таблица жолу менен иштөөдө машыгышты. Ар бир жуптарга тапшырмаларды карточкалар аркылуу бердим, окуучулардын эмгектерин калыптандыруучу баалоону (бири-бирин баалоосу) пайдалануу менен бааладым. Негизги компетенттүүлүктүн социалдык-коммунистивдигин колдонуп ынтымакта тапшырмаларды аткарышты. Ошондой эле аткарган тапшырманы жакташканда ФБ баалоону (бирин-бири баалоо) колдонушту. Ар бир окуучулар чыгарган эсептерин доска математикалык тепминдерди колдону менен жактап беришти. Бул жерден өзүн-өзү тарбиялоо жана көйгөй чечүү компетенттүүлүгүн колдондум. Сабакта кайтарым байланыш жакшы денгээлде болду. Жуптарга барып жардамдаштым жана тапшырманы түшүндүрдүм. Сабактын ортосунан физминутка жасашты. Калыптандыруучу баалоону колдондум. Сабакты багыттоочу суроолор менен бышыктадым жана жыйынтык болду. Сабакта пландагандарымдын бардыгын аткарууга жетиштим. Сабагым максатына жетти.

Айтбосунова Зуура эженин сөзү: Розанын сабагы мага абдан жакты. Жагымдуу маанай менен алтын эрежени чогу жүргүзгөнү менен убакытты үнөмдөдү. Ар сабактын этаптарында калыптандыруучу баалоону колдонуп жатты. Окуучуларга жасаган мамилеси, өзүн алып жүрүүсү мугалимдик сапатка татыктуу. Сабагы жандуу, уюшкандыкта, көрсөтмөлүү жана ирети менен өтүп максатына толук кандуу жетти. Мага окуучуларга багыттоочу суроолорду бергени абдан жакты. Анткени окуучулар алдыга умтулуп суроого туура жооп берүүгө аракет кылып турушту. Сабакка көңүл коюп отурушат экен.

Беккул кызы Нржандын сөзү: Эжейдин сабагында компетенттүүлүктөр толугу менен камтылды. Ар бир окуучу менен жеке жана жупта иштеп жатты. Окуучуларга мотивация берүү менен сабакка тарта алды. Сабак көрсөтмөлүү болду. «Окуу керемет» долбоорундагы математикалык стратегияларды ачык, так жана туура колдоно алды иш тажрыйбаларын пайдаланып сабакты жогорку денгээлде уюштурду. Сабакта баалоонун түрлөрүн колдонду жана баалооапп тестин пайдаланды. Эжейге сунушум: математикалык терминдерди мындан да көбүрөөк айттыруу.

Жумабекова Жыпаранын сөзү: Розанын сабагы кызыктуу жана көрсөтмөлүү болду. Сабактын максаты менен тааныштырып, баалоонун критерийлерин айтты. Ошол эле учурда балдарды сабакка кызыктыруу максатында үй тапшырманы оюн түрүндө (топту тозуп ал) сурады. Сабакта жаны ыкмалардын түрүн колдонуп жандуу өттү. Окуучулар биринчи жолу таблица менен иштешип жогорку баага татыктуу чыгарышты. Окуучулар турмуш менен байланышкан суроолорго туура эсептөөлөрдү жүргүзүштү. Кайтарым байланыш менен сабакты бышыкташты. Баалооапп менен иштешти. Сабак көрсөтмөлүү болду жана максатына толук жетти.

Абылгазиева Доктуркүлдүн сабагына берилген анализи.

Мугалимдин сөзү: Мен сабагыма анализ берсем; математика сабагында стратегияларды колдонуп өтүүгө аракет кылдым. Окуучулар теманы толук түшүнүштү деп айта алам. Анткени окуучуларым тапшырмаларды туура, так аткарып жатышты. СТЕЕМ ыкманы да колдонуп изилдөө боюнча тапшырма да болду. Окуучулар сабакка кызыгуу менен катышып жатышты. Мотивация берип турдум. Окуучулардын кайтарымы байланыштарын калыптандыруучу баалоо менен баалап турдум. Топторго барып тапшырманын түшүнбөгөн жерлерине жардам бердим. Сабагымды кол менен жасалган көрсөтмө куралдар менен жабдыдым. Суу боюнча билгендерин айтышты. Суунун ар бир абалын талкууладык. Мен алар менен бирдикте тажрыйба жүргүздүм. Тажрыйбаны Роза окуучуларга түшүндүрүп берүү менен техникалык коопсуздугуна көз салды. Сабагымды жогорку деңгээлде өттүм деп айта алам. Максатына толук жеттим.

Жумабекова Жыпаранын сөзү: Доку эжейдин сабагы азыркы талапка ылайык болду десем жанылышпаймын. Анткени окуучулар тажрыйба жүргүзүшүп суунун ар бир абалына ынанышты жана кантип аларына изилдөө кылышты. Сабак абдан жандуу жана кызыктуу болду. Эжей көрсөтмөлөрдү колу менен жасаптып. СТЕЕМ сабакта жакшы колдонулду. Бул ыкманы колдонуу балдарды сабакка кызыгуусу арттырат экен. Баалоонун ар түрдүү жолдору колдонулду. Сабак максатына жетти.

Чичкамбаева Розанын сөзү: Эжейдин сабагы башталганда эле мотивация менен башталды. Окуучуларга жаны темага байланыштырылган суроолор берилип ага окуучулар билгендерин айтып теманы туура табышты. Сабактын максаты жана баалоо критерийлери айтылды. Өтүлгөн теманы кайталашты. Жаны теманы суунун абалдарын суроо менен баштап окуучуларга мотивация кылды. Сабак көрсөтмөлүү болду. Окуучулар абдан кызыгып сабак жандуу болду. Доку эжейдин мугалимдик сапаты жакшы экен. Токтоо жана окуучуларга кылган мамилеси жакшы. Теманы жеткиликтүү кылып түшүндүрдү. Окуучулар теманы эн жакшы түшүнүштү. Сабак максатына жетти.

Мамытова Гулсананын сабагына берилген анализи.

Мугалимдин сөзү: Мен сабагыма анализ берсем, математика сабагында стратегияларды колдонуп отууго аракет кылдым. Окуучулар теманы тушунушту деп айта алам. Анткени окуучуларым тапшырмаларды туура так аткарып жатышты. СТЕМ менен отконго аракет кылдым. Окуучулар сабакка кызыгуу менен катышып жатышты, окуучуларга мотивация берип аларга колдоо корсотуп турдум. Окуучулардын кайтарымы байланыштарын калыптандыруучу баалоо менен балап турдум. Сабагымдын темасы Уч орундуу санды көп орундуу санга болуу болду сабакта корсотмо куралдарды колдондум. Топторго болгон окуучуларга барып тапшырманын тушунбогон жерлеринен жардам берип тушундуруп берип турдум. Активдуу катышкан окуучуларды «4», «5» деген картычкалардын жардамы менен баалап турдум. Тапшырмадан сырткары тез жана эрте аткарып жаткан окуучуларга жогорку деңгээлдеги тапшырмаларды берип жаттым.

Абылгазиева Доктуркул эжейдин сөзү: Гулсананын сабагы жакшы болду сабак корсотмолуу болду, сабактын максаты менен тааныштырып окуучуларды топторго болуп алар менен иштеп жатты. Чыгарган эсептерин доскада иштеп жатышты. Окуучулар менен математикалык тилде сүйлөгөнго аракет кыл. Окуучуларга жасаган мамилеси, озун алып журуусу мугалимдик сапаты жакшы. Бирок мындан дагы кобуруок окуучулар менен иштегенге аракет кыл жана мындан дагы изденип аракет кыл.

Жумабекова Жыпара эжейдин созу: Гулсананын сабагы башталганда жагымдуу маанай кара жорго бийи менен башталды абдан жакшы, окуучулар жагымдуу маанай менен башташты окуучуларга жаны темага байланыштырылган суроолорду жана мисалдарды берип топторду кызытып жатты. Отулгон теманы кайталашты. Сабак корсотмолуу болду мындан дагы кобууроок изденип аракеттен. Гулсананын мугалимдик сапаты жакшы окуучуларга кылган мамилеси жакшы. Сабак максатына жетти.

Жумабекова Жыпаранын сабагына берилген анализи

Мугалимдин созу: Мен сабагыма анализ берсем; математика сабагында окуучулардын сабакка болгон кызыгуусун математикалык терминдерде суйлоо жана ой жугуртуусун остуруу максатында оттум. Сабактын башында окуучулар менен саламдашып окуучулар менен биргеликте жаагымдуу маанай менен жана алтын эреже менен тааныштырдым. «Окуу керемет» долбоорунун «Түшүндүрүү жана негиздоо», «Модельдердин коптугу» стратегияларын колдонуп, окуучуларды сабакка кызыктыруу менен маалыматтык компетенттуулукту пайдаланып, жаны теманы таныштырдым, ошондой эле социалдык коммуникативдик жана озун-озу тарбиялоо компетенттуулукторду пайдаланып жаны теманы иштоодо машыгышты. Сабакта кайтарым байланыш жакшы денгээлде болду. Сабакты багыттоочу суроолор менен бышыктадым жана жыйынтык болду. Сабакта пландагандарымдын бардыгын аткарууга жеттишим. Сабактын максатына жетти.

Чичкамбаева Розанын созу: Жыпаранын сабагы мага абдан жакты жана жакшы болду. Жагымдуу маанай менен жана алтын эрежени чогу жургузгону менен абдан кызыктуу болду. Ар сабактын этаптарында калыптандыруучу баалоону колдонуп корсотуп жатты. Окуучуларга кылган мамилеси, жана озун алып журуу мугалимдик сапатка ээ

Абылгазиева Доктуркан эженин сөзү: Жыпардын сабагы мага абдан жакты. Жагымдуу маанай менен алтын эрежени чогу жүргүзгөнү менен убакытты үнөмдөдү. Ар сабактын этаптарында калыптандыруучу баалоону колдонуп жатты. Окуучуларга жасаган мамилеси, өзүн алып жүрүүсү мугалимдик сапатка татыктуу. Сабагы жандуу, уюшкандыкта, көрсөтмөлүү жана ирети менен өтүп максатына толук кандуу жетти. Мага окуучуларга багыттоочу суроолорду бергени абдан жакты. Анткени окуучулар алдыга умтулуп суроого туура жооп берүүгө аракет кылып турушту. Сабакка көңүл коюп отурушат экен.

Беккул кызы Нржандын сөзү: Эжейдин сабагында компетенттүүктөр толугу менен камтылды. Ар бир окуучу менен жеке жана жупта иштеп жатты. Окуучуларга мотивация берүү менен сабакка тарта алды. Сабак көрсөтмөлүү болду. «Окуу керемет» долбоорундагы математикалык стратегияларды ачык, так жана туура колдоно алды иш тажрыйбаларын пайдаланып сабакты жогорку денгээлде уюштурду. Сабакта баалоонун түрлөрүн колдонду жана баалоооопп тестин пайдаланды. Эжейге сунушум: математикалык терминдерди мындан да көбүрөөк айттыруу.

2022-2023-окуу жылындагы башталгыч класстар бирикмесинин жылдыкка берилген анализи.

Быйылкы окуу жылында башталгыч класста 6 мугалим эмгектеништи: 2 өө «Эл агартуунун отличниги», 3 өө тажрыйбалуу, 1 жаш мугалим. Булардан да сырткары 3 мугалим сабак берди: чет тили, музыка, көркөм өнөр сабактары боюнча.

Окуу жылдын башталышында окуу өз нугунда башталды, балдардын билим алуусуна мугалимдер жакшы маанай менен киришти. Анткени «Окуу керемет» тарабынан берилген сертификаттарды мугалимдер алышып, жаны окуу жылын жакшы маанай менен баштадык. Ошондой эле бирикменин өткөн жылдагы ишине анализ жүргүзүлүп отурум өткөрүлдү. Жаны окуу жылы үчүн жылдык иш пландарын иштеп чыгып кабыл алынды. Быйылкы окуу жылында «Окуу керемет» долбоорунун негизинде болуп жаткан окуу пландары да эске алынып иш пландарга камтылды. Ар бир мугалим өзүнүн календарлык-тематикалык пландарын 30-август куну бекитиришти. Тарбиялык жана класстык журналдарды 8-сентябрга чейин бүтүштү. Жаңы окуу жылын жаңы дем, жаңы күч менен башталгыч класстын бирикмесинин белгиленген иш-чараларын өз учуру менен аткарып турушту. «Күн күлөт» сүрөт сынагына катышып байгелүү орундарды алышты. Ошондой эмгектери парламент тарабынан баалуу белектер менен сыйланышты. «Менин досторум» жумшак оюнчуктарды жасашып андан да жакшы орундарды ээлешти. Райондук деңгээлде кол өнөрчүлүк боюнча 2-класстын окуучусу Мыктыбекова Асенат колу менен жасаган буюмдарды алып барып келди. Окуучулар 1-чейректи жакшы ийгиликтер менен аякташты. Экинчи чейректи жакшы маанай менен баштап аягы онлайн менен аяктадык. Бул чейректе да адабият күнүнө карата иш-чаралар өтүлдү. 1-класс жана 3-класстар «Үй-бүлөлүк окуу» клубун өтүштү. 2-класс «Окуу марафонун», 4-класс электрондук китептен «Сыйкырдуу кат» деген темада сахналаштырып коюшту. Андан сырткары 4-3-класстар жол эрежелери боюнча жана 2-класс сарык оорусуна карата «Таза колдор» аттуу тарбиялык сааттарды беришти. Сырттан келген байкоочуга ачык сабактарды өтүп, жакшы жыйынтыкка ээ болдук. Чейректин бүтөрүнө 2 жума калганда сасык тумоо оорусуна карата онлайн окуу башталды. Бул грипп окуучуларды жана мугалимдерди бир топ түйшүккө салды, ага карабастан окуучулар мугалимдер тарабынан берилген тапшырмаларды өз учурунда аткарып ватсап, телеграмм, зуум жана видеосабактарды жиберип турушту жана эмгектерин баалап кайтарым байланыш жүргүзүп жатышты. «Окуу керемет» боюнча аткарылган иш-чаралардын жыйынтык отчетторун өз даректерине берип турдук. Башка мекептер тарабынан уюштурулган семинар жана тренингдерге барып катышып, тажрыйба алмашып келип жаттык.

Башталгыч классты мугалимдерине берилген тапшырмалар өз учурунда толук кандуу аткарылып турду. Атасак: 23-февраль, 8-март, желек жана туу күнү, эл аралык тил күнү, бүткүл дүйнөлүк китеп күнүнө карата белгиленген иш чаралар, ошондой эле

күндөлүктөр, баалоо аап тиркемелери учурунда толтурулуп турду. Мугалим сабактарын көрсөтмөлүү, ТСОну колдону менен өткөрүп жатышты. 1-класста райондук денгээлде патроиттук ырды аткарууда диплом менен сыйланды.

«Окуу керемет» долбоору тарабынан белгиленген ата-энелер чогулушта Ар бир класс жетекчилер чейректердин жана жылдын жыйынтыгын, ар би мүнөздөмө беришти. Ата-энелер тарабынан болгон сунуш, пикирлерди угуу класстардын жана даярдоо класстын ата-энелери мектепке өз салымдарын терезе пардоолорду алып беришти. Ысык тамак боюнча айтсак: тамак өз уч берилип жатты. Тамактар талапка ылайык жасалып, ысык жана белгиленген берилди. Ысык тамакка да ата-энелер тарабынан айына 100 сомдон кошум демөөрчүлүк кылынып турду. 4-чейректин жана жылдык жыйынтык окуучу күндөлүктөрүнө коюлду. Ошентип окуу жылы да аяктап, балдардын жайкы ата-энелер чогулушунда пландалып «Үч тараптуу» келишимге кол коюу мен жыйынтыкталды.

Сабақтың аталышы: Математика 1-класс М.И.Моро, С.И.Волкова

29.11

Классы: 1-класс 2-чейрек

Негизги компетенттүүлүктөр:

1. Маалыматтык компетенттүүлүк.
2. Социалдык- коммуникативдик компетенттүүлүк.
3. Өзүн-өзү уюштуруу жана көйгөйлөрдү чечүү компетенттүүлүк

Предметтик компоненттүүлүк:

- ПК-1. математикалык жаңы маалыматтарды таанып билүү, аны колдонуу жана элементи менен жаза билүү компоненттүүлүгү.
- ПК-2. Математикалык түшүнүгүн тереңдетүү жана бышыктоо компоненттүүлүгү.
- ПК-3. Математикалык көндүмдөрдү талдоо.
- ПК-4. Жашоо тиричилик менен байланыштыруу.

Сабақтың темасы: Кесиндилерди ченөө. Узундуктарын салыштыруу.

Сабақтың максаты:	Көрсөткүчтөр:
1. Билим берүүчүлүк: Окуучулар кесиндилерди ченешет, салыштырышат. Салыштыруунун жаңы ыкмасын үйрөнүшөт. Мисалдарды түшүнүшүп өз алдынча чыгара алышат. Мисалдарды оозеки иштеп жана дептерге туура жазууга аракеттенишет.	-окуучулар кесиндилерди ченешсе, салыштырышса; -салыштыруунун жаңы ыкмасын үйрөнүшсө; - Мисалдарды түшүнүшүп өз алдынча чыгара алышса, - мисалдарды оозеки иштеп жана дептерге туура жазууга аракеттенишсе,
2. Өнүктүрүүчүлүк: Ой жүгүртүүсү, оозеки эсептөөсү, математикалык потенциалы, өз алдынча мисал, маселе иштей алуусу өнүгөт.	-ой жүгүртүүсү, оозеки эсептөөсү, математикалык потенциалы, өз алдынча мисал, маселе иштей алуусу өнүксө.
3. Тарбия берүүчүлүк: Окуучулар биримдүүлүккө, тактыкка, тыкандыкка, адептүүлүккө, ынтымактуулукка, бири-бирине көмөктөшүүгө тарбияланышат.	- Окуучулар биримдүүлүккө, тактыкка, тыкандыкка, адептүүлүккө, ынтымактуулукка, бири-бирине көмөктөшүүгө тарбияланышса.

Сабақтың тиби: жаңы билимдерди өздөштүрүү

Сабақтың формасы: өз алдынча, топтордо эсеп чыгаруу

Колдонуучу методдор жана ыкмалар: көрсөтмөлүүлүк, түшүндүрүү, айтып берүү, өз алдынча, жупта, топтордо иштөө ыкмалары

Сабақтың жабдылышы: окуу китеби, иш дептери, методикалык колдонмо, таяныч таблицасы.

Сабақтың жүрүшү:

Сабақтың баскычы:	Мугалимдин иш аракеттери:	Окуучунун иш аракеттери:	ПК НК	баалоо
Уюштуруу	Классы жана окуу жабдыктарын даярдоо. Окуучуларды сабакка уюштуруу. Сабакты кабыл алууга жагымдуу маанай түзүү. Окуучулар менен "Алтын эреже" түзүп, анын сакталышы эскертилет.	Окуучулар мугалим менен саламдашышат. Алтын эрежени түзүшөт. Алып келсем жакшы баа, Апам күлөт жакшына. Алтыным деп эркелетет, Алып мени астына. Ырын ырдашат		
Үй тапшырмаларын текшерүү	Өтүлгөн маалыматтарды кайталоо Сандан 3 тү кошуп жана кемитүү кандай жүргүзүлөт?	Окуучулар толук түшүндүрүү менен аткаргандарын айтышат. Калгандары тууралашат.		сурам жылоо
Жаңы тема:	Окуучуларга сабақтың темасы жана максаты айтылат. Мотивация берилет	Окуучулар сабақтың темасын жана максатын түшүнүшөт.		

Мисалдарды иштөө	№1 Берилген кесиндилерди ченейбиз жана ошондой эле узундуктагы кесинди чийебиз. №2 Биринчи кесинди экинчи кесиндиге караганда канча сантиметрге узунураак? Ооба 3 см ашык же узунураак.	№1 Дептерлерине чийишет. №2 Сальштырышат 10-7=3см	НК1 НК2 ПК1 ПК2 ПК3	баало о
Практикалык машыгууларды жүргүзүү	№3 Берилген сандан мурун жана кийин келген сандарды атагыла. №4 Кайсы нерселер жуп болушат? Чоң эне канча жуп байпак токуган? №5 Анам бардыгы канча тирог жасады?	№3 5,7 2,4 8,10 №4 Кандай нерселер жуп болорун окуучулар айтышат. М: байпак, көз, бут, кол, мээлей, бут кийим, эгиз балдар ж.б 3+1=4 жообу: 4жуп №5 5+5=10 жообу: 10 тирог	ПК 1 ПК 2 ПК 3 НК1 НК2	Макто о демил гелөө
Эс алуу мүнөтү	Эс алуу максатында окуучулар көнүгүү жасашат			
Практикалык ишти улантуу	№6 Кубиктердин жардамы менен санга 3тү кошуу жана кемитүүнү эсептеп чыгаруу. №7 Кошуу жана кемитүүгө карата мисал, маселе иштешет.	№6 6+3 6-3 6+3=6+2+1 6-3=6-1-2 №7 7+2=9 8+1=9 7-2=5 7+3=10 8+2=10 7-3=4 ж.б	ПК 1 ПК 2 ПК 3 НК1 НК2	макто о
Сабакты жыйынтыктоо	№8 Түлкүнүн туулган күнүнө ким биринчи келди? Суроо жооп иретинде (Мактоо, демилгелөө менен баалоо. Бири-бирин баалоо)	Эмнеден оңой, эмнеси кыйын болгонун айтышат. Калган окуучулар талкуулашат.	ПК 2 ПК 3 ПК-4 НК3	макто о
Окуучулардын билимин баалоо	Сабактын жүрүшүндө демилгелөө, кубаттоо, мактоо сөздөрү менен бирге берилген белгилердин жыйынтыгын чыгарып, баа коюп баалоо	Күндөлүктөрүнө баа койдуршат.		баало о
Үйгө тапшырма берүү	108-109 беттер китептин оң жана сол жагындагы тапшырмалар.	Үй тапшырманы күндөлүктөрүнө жазышат		

Директорго
0.208
29.11.22.

Талмаш
0. 20. 13. 10. 2.

Акеи шаары:

Суббота тема: Суу жана анын касиеттери.

Сабаттын максаты:

1. Суу жана анын буюмун жана турмушун.
2. Суу буюмун турмушундагы аягы алат.
3. Суу үчүндү пайдалануу үйрөнүш.
4. Жергиликтүү суулардын арасында жана жамгырларга тийгизген таасири жана анын пайдалануу бөлүмү.
5. Суу жана анын сүрүлгө, анын көздөгү касиеттери жана анын пайдалануу бөлүмү.

Керектүүлөрү жана материалдар:

Суу китеби, бутка, барактар, карапалмар, аныктамалар ж.б.

Сабаттын жүрүшү:

Учтуруу 2-3 минут. Көрсөткөчү буюм менен бирге, окурмуну сарык менен берүүгө көз салуу.

Тема менен шарт:

1. Жергиликтүү жана маалым. Музаканалары
2. Жана менен окурмунда таа-чу.
3. Класстар менен таа-чу.
4. Анын жана анын.
5. Окурмун менен жана анын.

Тема: Суу жана анын касиеттери. Суу пайдалануу:

Жер пайдалануу жана анын
Жергиликтүү жана анын суу.
Жергиликтүү жана анын суу.
Жергиликтүү жана анын суу.
Жергиликтүү жана анын суу.

Суу-жолуздо!

1. Алкан лаканилар.
2. Мамулмошор.
3. Фрилар!

Бодлоо!

Мон - мон мени.

Ув мамтарма!

Суу жолуздо могок
жозон келүү.

Тема урока: Весной. Весенние мурлы

Русский язык 2-класс

Дата: _____

Ключевые компетенции:	
1	информационная (КК-1)
2	социально-коммуникативная (КК-2)
3	самоорганизация и регуляция поведения

Предметные компетенции	
1	Языковая (ПК-1)
2	Речевая (ПК-2)

Цели урока:

1. Показать пробуждение природы и научить наблюдать признаки весны на всем ее протяжении
2. Научить определять послед-сть событий в природе и их связи.
3. Уметь сравнивать составные природы весной и зимой
4. Воспитывать бережное отношение к природе

Знакомство с характерными признаками весны, об изменениях в окружающей нас среде
 Отвечают на вопросы по содержанию.

Оборудование: картинки, цветы, птички, рисунки.

Тип урока: Объяснение нового материала.

Основные методы: работа в группах, словесный метод, интерактивный, интегрированный метод.

Ход урока: Мотивация

Собрались все дети в круг
 Я - твой друг и ты - мой друг!
 Дружно за руки возьмемся
 и друг другу улыбнемся ...

- Цель нашего урока познакомиться с характерными признаками весны.
- Какой сейчас месяц? (февраль)
- Какое сегодня число? (22 февраля)
- Какой день недели? (вторник)
- Ребята, сегодня на уроке мы будем говорить об изменениях в окружающей нас природе

А как будет звучать тема нашего урока, вы узнаете позже, а возможно и догадаетесь сами.

- Какое время года заканчивается. (Зима)
- Какие основные признаки зимы нам знакомы? (Дети отвечают на вопросы)
- Какой месяц заканчивается? (Февраль)
- Ребята зима уже заканчивается
- Существует праздник проводов зимы.
- Как он называется (Масленица)
- Что собой представляет Масленица

Я раскрываю почки
 В зеленые веточки
 Деревья одеваю
 Травы покрываю
 Движения пока
 Зовут меня (Весна)

(Проводы зимы)
 Дарю-к бумажки и овалы
 Дарю шары, да и шары-то
 Круглые, да и шары-то
 Мои шары шариками
 Мелкие да и шары

- Какие весенние месяцы вы знаете? (Март, апрель, май).
 Постановка проблемы.

- Как вы думаете, какая тема сегодняшнего урока? (Весной. Весенние дни).

Сегодня на уроке мы будем говорить о весне, об изменениях, которые происходят в природе.

Ребята мы разделились 4- группы
 Лидеры 4-х групп берут им понравившийся предмет. (книга, ручка, карандаш, линейка)

(книга - центр темы, ручка - центр письма, карандаш - центр письма, линейка - центр письма)

3

Совместное открытие новых знаний
Загадка: Дует ^{I задание} теплый южный ветер,
Самничко всё ярче светит,
Снег тает, мёрзнет, тает,
Трап горластый прилетает.
Что за месяц? Кто узнает. (Март)

Посмотрите на рисунок. Вся ли земля
покрыта снегом. Что появилось на ней?
(Там где мало снега, там, (Гроталики)
где солнце сильнее пригревает).

- Что происходит с деревьями в конце марта?
- Какие праздники мы отмечаем в марте?
(21-марта праздник "Наурыз", 8-марта Международный день)
- Кто расскажет об изменениях в марте месяце.

II задание группы "Ученики"

Яростна река ревет
и разламывает лёд.
В долину свою сквозит вернувшись,
А в лесу медведь проснувшись.
В небе жаворонокка трель
Кто же к нам пришёл (Апрель)

- Какие изменения происходят в апреле
(появляются первые цветы).
- Какие первоцветы вы знаете? (Подснежник,
мать-и-мачеха, медунца).
- Кто расскажет об изменениях природы
в (апреле) месяце.

Физминутка

III задание группы "Ученики"
Землеет даль поля, запекает саловед.
В белий цвет оделся сад
Травы первые летят.
Трап грохочет. Трап грохочет
Ураи, что за месяц это? (Май)

- Что происходит у нас в мае? (Распускаются
метелки, расцветают цветы: сирень, тюльпаны,
фиалки ... люди высаживают рассаду).

Какие праздники мы отмечаем в мае?

1-май (Праздник Весны и Труда)
5-май - День Конституции
9-май День Победы).

Кто расскажет об изменениях природы
в мае месяца.

IV задание

Прочитайте и перескажите текст
"Весенние лучи".

- Что стало делать солнышко?

- У какого муга была самая трудная работа?

I- задание группы "письма"

Перевести на киргизский язык и написать

Погода в марте переменчивая; в степи
то холодно и небо закрыто тучами,
то ярко светит солнце. Образуется много
сосулек (Март айында аба ырайы туруксуз)

II- задание

С приходом весны: набухают почки,
приметны грачи, скворцы, жаворонки
появляются первоцветы и трава.
Из берлоги вылезают медведи.

III задание

Квайттыр кыргызча: абдуши, чойнук, сирени

IV задание

Ярко светит весеннее солнце.
Его лучи падают на землю
(Жабы уже жарко на пшенице гуляют
крупными червяками.)

I задание группы «Математика»

На пришкольном участке посадили
на одной аллее 12 тюльпанов
На второй аллее на 4 тюльпана меньше
Сколько тюльпанов было на 2 аллеях?

II задание

На пришкольном участке сажают
саженцы. 2-класс посади 7 саженцев,
3-класс на 2 саженца больше посади.
Сколько саженцев посади 3-класс?

III задание.

2 одурици ар бири 8 ден котоб одурици.
Две учеников каждый посади по 8 саженцев
Сколько всего саженцев посади?

IV задание

На окраине села зацвели подснежники
их было 5, на другой день зацвели
ещё на 8 больше подснежников
Сколько всего подснежников зацвело?

Задание группы "рисование"

6.

В преходом весны стоим всташимть
о цветах. Эти прекрасные создание,
начинают радовать человека уже
с первыми теплыми днями весны.

1-4) Весенние цветы.

Итог урока.

- Что нового узнали на уроке?
- По каким признакам люди узнают весну? (Таяние снега, льда, первые мотыльки, проталины, появление цветов - первоцветов, прилет птиц).
- И в заключение я вам хочу дать памятку за хорошую работу на уроке.

Математика сабагы.

2-класс

20.02.2023.

Сабактын темасы: Маселе жана мисалдар менен иштөө.

Сабактын максаты:

1. Окуучулар мисалдар, маселелер менен иштөөнү билишет жана алган билимдерин бекемдешет.

2. Логикалык ой жүгүртүүсүн калыптандыруу менен өз алдынча жана топто иштөөгө көнүгүшөт.

3. Окуучулар алган билимдерин турмуш менен байланыштырууга үйрөнүшөт жана турмуштан мисалдарды келтиришет.

Көрсөткүчтөр:

- эгерде берилген мисалдарды топтордо чыгара алышса;
- эгерде маселенин берилишин көнүл коюп окуп түшүнүп чыгарышса;
- эгерде бири-бирине көмөктөшсө;
- эгерде өзүн-өзү баалай билсе;
- эгерде берилген тапшырмаларды турмуш менен байланыштырса;

Сабактын тиби: интеграцияланган сабак

Сабактын ыкмасы: «КГА» стратегиясы

Сабактын жабдылышы: көрсөтмө куралдар, карточкалар, доска, бор, ак барактар, түстүү калемдер.

Сабактын жүрүшү:

а) Уюштуруу, класстагы окуучуларды топторго бөлүү (сабактын аттары жазылган жазуулар аркылуу), ошо менен бирге эле топ башын шайлап алышат жана аларга баалоо баракчасы берилет, класс ичинде жагымдуу маанай түзүү. (бири-бирине көнүл көтөрөр сөздөрдөн айттыруу), баалоо баракчасы тууралуу түшүндүрүү.

б) үй тапшырманы текшерүү менен алган билимдерин бекемдөө менен жаны темага өбөлгө түзүү. Үй тапшырмада чыгарууда кандай кыйынчылыктарга кезиктинер жана конулду унутпай эсте сактоо керектигин

гуу мн мисал келтирүү. саны менен аяктаган сандарды кошуу жана кемитүүдө кандай эрежени колдонобуз? Аны кантип чыгарабыз? Ж.б. багыттоочу суроолорду берүү. Мисал келтиребиз.

Оозеки бааланышат. Алган бааларын топ башы баалоо баракчасына жазып коет.

в) Жаны теманы түшүндүрүү. Бөлүнгөн топтор боюнча тапшырмаларды берүүдөн мурда өтүлгөн темага кыскача токтолу жана мисалдарды келтирүү менен окуучулардын эсине салуу. Мисалы: $18000:100=180$ $25400:10=2540$

Китептеги иштерден иштөө. 712-ишти жалпы класс менен иштөө.

$18000\text{м}=18\text{км}$ $500\text{см}=5\text{м}$, $320000\text{г}=320\text{кг}$

Класстагы окуучулар 4 топко бөлүнгөн боюнча карточкадагы тапшырмаларды чыгарышат жана жакташат.

Математика тобунун тапшырмасы: Түшкө чейин 345кг, түштөн кийин 582кг алма сатылды. Эгерде жемиш дүкөнүндө 1 тонна алма болгон болсо, анда анын дагы канчасы сатыла элек? Туюнтма түзүп чыгаргыла.

Карама – каршы пикир жаратуу.

Кыргыз тили тобунун тапшырмасы: Тик бурчтук менен квадраттын аянттары бирдей-36см². Бул эки фигуранын жактары кандай болушу мүмкүн? текстти 3 жолу окуп туруп, берилиш шартын жаап коюп, эсинерде калганын жазып, андан кийин эсебин чыгаргыла.

Көркөм өнөр тобунун тапшырмасы: Гүл саткан дүкөндө 350 роза гүлүн, андан 2 эсе көп кызгалдак гүлүн алып келишти. Роза гүлүнүн жетиден бир бөлүгү жана кызгалдактын тени сатылды. Бардыгы канча гүл сатылды? Сүрөтүн тартып, туюнтма түзүп чыгаргыла.

Адабий окуу тобунун тапшырмасы: $X \times 3 = 1000 - 391$ тендемесине карата маселенин шартын түзүп туруп, тендемени чыгаргыла.

Ар бир тапшырма боюнча 5 минута убакыт берилет жана берилген убакыт келгенде тапшырманы аткарууну токтотуп кийинки тапшырманы аткарууга киришет. Ошентип ар бир топ 4 сабактын тен тапшырмасын аткарышат жана аткарылган тапшырмаларды доскада жазып жакташат. Ошол тапшырмаларды аткарууда кетирген кемчиликтерин башка топтордун тапшырмасына

салыштыруу менен табышат. Аткарган тапшырмаларын
жактоодокуучулар**бгагыттоочу суроолорду** берүү (эмне үчүн?)

**Жогорку денгээлдеги жана төмөнкү денгээлдеги тапшырмалар жазылган
карточкаларды берүү.** (окуучуларды тапшырмаы белгиленген убакыттан
мурда бүтүшсө жогорку денгээлдеги тапшырма жазылган карточканы иштетүү)

Сабакты бышыктоо:

Ыкчам текшерүү: Окуучулар аткарган тапшырмалары жеткиликтүү
болгондугун текшерүү максатында карточкаларды таратып ошолорду
толтурту.

Сабакты жыйынтыктоо: Бүгүн эмне жөнүндө өттүк? Эмнени иштегенди
билдик? Сандарды кошууда жана кемитууда таблицаны колдонгонду
үйрөндүк.

Окуучунун билимин баалоо: топ башчыларына таратылгын баалоо
баракчасындагы ар бир тапшырмаларга коюлган бааларды жыйынтыктоо,
мугалим дагы баалоого кошумчалайт.

Үй тапшырма: 517-518-иштерди иштеп келүү.

Математика сабагы 4-класс

Ата-энеси / Тейеси: Коп орундуу санда чч орундуу санга барду.

Максимум класс: 4

Окуучулардын максаты: Окуучулар коп орундуу санда чч орундуу санга болууну үйрөнүшөт.

Керектүү материалдар: окуу китеби, делтер, калы сап, түстүү барактар таркатмалар.

Маанилүүлүгү: Математиканын түшүнүктөрү жана касиеттердин негизинде коп орундуу санда чч орундуу санга болууну

Сабагын түзүү:

I этап. Сабагга окуу жана сабакка киришүү.

Киришүү. Окуучуларга болууну табигыйанан жардам берген мисалдар тургандыгын айтыңыз. Окуучулар чч тема бича мурдуну билимдерди кайталап чолуу.

II этап. Окуучуларда түшүнүккү келтирилүү.

Мисал чолуу. Окуучулар 4-топко болуу алат.

№ 767. мисалдар шийинде. Дакка бака келип чолуу.

$$\begin{array}{r} 375 \overline{) 125} \\ \underline{375} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 615 \overline{) 123} \\ \underline{615} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 918 \overline{) 306} \\ \underline{918} \\ 0 \end{array}$$

Шийинде 1 орундуу сан барду.

$$\begin{array}{r} 345 \overline{) 112} \\ \underline{336} \\ 6 \end{array}$$

Ташуу: бар неге окуучулардан оздорчуну көрөтөрү чч болуучусун жана ай түшүртүүсүн түшүндүрүү берүүсүн сурайм.

Сабактын жүрүшү.

Сабактын этаптары	Мугалимдин ишмердүүлүгү.	Окуучунун ишмердүүлүгү	Көрсөтмө түзүш	Баалоо
1. Укуу түзүшү	<p>Окуучулар ич саяла- дайып жалгыздуу маанай түзөт.</p> <p>Чо талшормосон текирич.</p>	<p>Окуучулар саяла- тайыпдуу маанай аткарышат.</p> <p>Окуучулар чо талшор- мосон аткарып көрсөтүп текирич.</p>	К1	Түзөт! Ийгилик.
2. Сабактын максатын, темасын белгилөө. Окуучулардын маанайын баскычтарын ажыктайдыруу	<p>Багдар биз бүгүнкү сабакта үч орундуу сандарда өңө нөл ичи айтканын өңө орундуу сандарга көбөйтүүнү маани- туриндо жазып аткарып.</p> <p>Келише көбөйтүүнү көрсөткөчүрүн атай бол.</p> <p>Келише көбөйтүүнү түшүр- дөкөсө жазып.</p>	<p>Окуучулар жана тема ич маанай- мурчкуну өткөндөн эке саяла эстемет жана айтол берет</p> <p>Көрсөткөчүрүн эстеп айтканын.</p>	К2	Түзөт! Саяла!
3. Жана теманы түшүндүрүшү	<p>243 · 20 = 4860</p> <p>Маанига туриндо жазып чыгарып көрсөтүшү</p> <ul style="list-style-type: none"> • Багдар кандай жөөп айданар? • Көбөйтүүнү кандай чыгарып чыгарып берсе айданар? • Маселени чыгарууну башка жолу менен келтирүү алат? 	<p>Доскада берилген эсептерди дептер- лерине көчүрүп жазышат.</p> <p>Окуучулар мугалим таравына берилген суроолорго жөөп таандып жөөп берешет.</p>	К3	Түзөт!
	<p>Окуучулар келише анда жөөп маанай башка мектептеги бир окуучу 243 · 20 20 санынын көбөйтүүнү дүүсү 486 болот деп жөөп бериптир жүкөсү 486 ма болуп калды.</p> <p>Маанай жөөпкө саяла маани чыгарып жөөп жөөсү жөөсүрөт.</p>	<p>Окуучулар берилген суроолорго жөөп берешет.</p>	К4.	Түзөт! Түзөт!

Берде 5 кг кышыккер 125 соу 0/со, анда 50 кг
 док бир кышыккер канча соу турат?

Беринди: Чыгаруу.
 5 кг - 125 соу. $125 : 5 = 25$
 50 кг - ? соу. $25 \cdot 50 = 1250$ (соу).

5). Москвада автомобил 680 км ди 10 саатта
 басып өттү. Москвитинк ыргандыгы кандай?

$t = 10$ саат $S = 680$ км. $v = ?$ км/саат.
 Беринди: Чыгаруу:
 $S = 680$ км. $v = S : t$
 $t = 10$ саат $680 : 10 = 68$ км/саат.
 $v = ?$ км/саат

$$6). \begin{array}{r} 1850 \overline{) 5} \\ \underline{15} \\ 35 \\ \underline{35} \\ 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1370 \vee \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1850 \overline{) 5} \\ \underline{40} \\ 8 \\ \underline{5} \\ 35 \\ \underline{35} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2697 \overline{) 3} \\ \underline{24} \\ 29 \\ \underline{27} \\ 27 \\ \underline{27} \\ 0 \end{array}$$

Моторураак денгээл.

1) Дуконго ар бир капка 50кг. дан салыткан
 4500 кг ун ар бир капка 40кгдан салыткан
 2800 кг. акшак алып келишти. Ун салыткан
 каптын саны акшак салыткан капка караганда
 канчага көп? Масымыч тунотиа тузун коллар?
 Берилди: $4500 \text{ кг} : 50 \text{ кг} = 90$ $4500 \text{ кг} : 50 \text{ кг} - 2800 \text{ кг} : 40 \text{ кг} = 20 \text{ (кап)}$
 II $2800 \text{ кг} : 40 \text{ кг} = 70$ Жеробу: Ун салыткан каптын
 саны 20 га көп.

2) Тунотиа туз:

а). 500ден 45 менен 10дун көбөйтүндүсүн келишет, 56нн
 кош.

б). 3 менен 7нн көбөйтүндүсүнөн 72 менен 9дун теңин
 келишет.

а) $500 - 45 \cdot 10 + 56 = 500 - 450$

б) $3 \cdot 7 - 72 : 9 = 21 - 8 = 13$.

3). Круская - 242 400 китеп
 Пайстой - 179 200 китеп оз
 Боконбаев - 994 000 китепке көп
 Турусбеков - 104 000 китеп дн. } - ? китеп

Чоларчу:

1). $242400 - 179200 = 63200 \text{ (китеп)}$

2). $63200 + 994000 = 1057200 \text{ (китеп)}$

3). $242400 + 63200 + 1057200 + 104000 = 1468000 \text{ (китеп)}$

Жс: 4 китепканада 1468000 китеп дн.

N° 769.

$$\begin{array}{r} 375 \overline{) 125} \\ \underline{375} \\ 000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 615 \overline{) 723} \\ \underline{615} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 918 \overline{) 806} \\ \underline{918} \\ 0 \end{array}$$

N° 768.

$$\begin{array}{r} 442 \overline{) 215} \\ \underline{430} \\ 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 760 \overline{) 340} \\ \underline{680} \\ 80 \end{array}$$

N° 769.

$$\begin{array}{r} 519096 \overline{) 503} \\ \underline{503} \\ 1609 \\ \underline{1509} \\ 1006 \\ \underline{1006} \\ 0 \end{array}$$

N° 770.

$$\begin{array}{r} 84854 \overline{) 406} \\ \underline{812} \\ 3654 \\ \underline{3644} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 32922 \overline{) 249} \\ \underline{279} \\ 502 \\ \underline{279} \\ 2232 \\ \underline{2232} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 230202 \overline{) 378} \\ \underline{220802} \\ 3402 \\ \underline{3402} \\ 0 \end{array}$$

N° 771.

$$\begin{array}{r} 95722 \overline{) 209} \\ \underline{836} \\ 1212 \\ \underline{1045} \\ 1672 \\ \underline{1672} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 631350 \overline{) 305} \\ \underline{610} \\ 2135 \\ \underline{2135} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6930 \overline{) 694} \\ \underline{646} \\ 3470 \\ \underline{3470} \\ 0 \end{array}$$

N° 772.

$$\begin{array}{r} 88726 \overline{) 411} \\ \underline{822} \\ 657 \\ \underline{411} \\ 2466 \\ \underline{2466} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 105705 \overline{) 87} \\ \underline{87} \\ 187 \\ \underline{124} \\ 130 \\ \underline{87} \\ 435 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 105560 \overline{) 728} \\ \underline{728} \\ 3276 \\ \underline{2912} \\ 3640 \\ \underline{3640} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24102 \overline{) 618} \\ \underline{234} \\ 76 \\ \underline{-39} \\ 312 \\ \underline{312} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 166199 \overline{) 521} \\ \underline{1563} \\ 989 \\ \underline{521} \\ 4689 \\ \underline{4689} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 105708 \overline{) 87} \\ \underline{87} \\ 187 \\ \underline{174} \\ 130 \\ \underline{87} \\ 435 \\ \underline{435} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24102 \overline{) 39} \\ \underline{234} \\ 76 \\ \underline{-39} \\ 312 \\ \underline{312} \\ 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 44100 \overline{) 147} \\ \underline{441} \\ 0 \end{array}$$

№ 773.

Нарын - 535 км } - ? га узун
Талас - 91 км } - ? га копка.

Чыгаруу: 1) $535 - 91 = 444$ (км)
2) $535 : 91 = 6$ (се узун).

Нарын суусу Таласкын суусунан 444 км ге узун
6 се узун.

№ 774.

$$\begin{aligned} 5 \cdot x &= 100 \\ x &= 100 : 5 \\ x &= 20. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 20 \cdot 5 &= 100 \\ 100 &= 100. \end{aligned}$$

№ 775.

$$\begin{aligned} \text{a) } 1 \text{ км} &= 1 \cdot 1000 \text{ м} = 1000 \text{ м} = 1000 \cdot 100 \text{ см} = 100000 \text{ см} = 100000 \cdot 10 \text{ мм} = \\ &= 1000000 \text{ мм}. \\ \text{б) } 1 \text{ т} &= 1 \cdot 1000 \text{ кг} = 1000 \text{ кг} = 1000 \cdot 1000 \text{ г} = 1000000 \text{ г}. \end{aligned}$$

№ 776

$$\frac{130000 \text{ м}^2}{130000 : 10000} = 13 \text{ га}$$

$$\frac{800000 \text{ м}^2}{80000 : 10000} = 80 \text{ га}$$

№ 777.

$$\begin{aligned} v &= 60 \text{ км/саат} \\ t &= 10 \text{ мин.} \end{aligned}$$

$$S = ?$$

$$\begin{aligned} S &= v \cdot t = 60 \text{ км/саат} \cdot 10 \text{ мин} = 60 \text{ км/60 мин} \cdot 10 \text{ мин} = \\ &= 1 \text{ км} \cdot 10 = 10 \text{ км}. \end{aligned}$$

$S = 10 \text{ км}$. Жердү: 10 км арапкты өтөт.

и навыков как матерей, так и отцов, законных представителей в вопросах воспитания, развития и образования ребенка. Интерес детей к цифровым ресурсам, к виртуальному общению, к поиску информации на ресурсах Всемирной сети Интернет, с одной стороны, отражает их развитие в образовательных областях. Другая сторона – острые социальные риски детства, среди которых, пожалуй, самые – отклоняющееся (девиантное, делинквентное) поведение, депрессия и т.д.

Специалистами дошкольного образования разработана программа и электронная платформа «Bebo» для родителей, где участие родителей/законных представителей и педагогов-воспитателей в социальных вопросах воспитания, развития и образования ребенка является неотъемлемой частью. Обучающий цифровой паспорт и приложение «Bebo» для родителей обеспечивает непрерывность раннего обучения и дополняет традиционное обучение, которая оказывает поддержку педагогам дошкольного образования, детям и их родителям. Эта эффективная устойчивая цифровая платформа для обеспечения доступа к качественным ресурсам раннего обучения для родителей и педагогов-воспитателей, а также для детей дошкольного возраста через цифровые платформы. (<https://play.google.com/store/apps/details?id=org.unicef.ecar.bebo>)

Большое значение в образовании детей имеют информационно-коммуникационные технологии, которые широко входят во все сферы жизни ребенка и затрагивают дошкольные образовательные организации, родителей/законных представителей. При правильном подходе к их использованию информационно-коммуникативные технологии (ИКТ) способствуют созданию условий для развития у детей мягких навыков «Soft skills».

Педагогам-воспитателям важно уделить серьезное внимание развитию у детей следующих навыков:

1. Коммуникативные навыки;
2. Личностные качества;
3. Управление вниманием и концентрация;

4. Творческое мышление;
5. Пространственное мышление и воображение;
6. Логика;
7. Навыки работы с информацией;
8. Умение работать и быть в группе с другими детьми;
9. Критическое мышление;
10. Улучшить когнитивные навыки, а также социальное, эмоциональное и физическое развитие детей;
11. Эмоциональный интеллект.

Все перечисленные навыки можно формировать через STEAM технологии. Имеется положительный опыт формирования данных навыков в дошкольной образовательной организации №22 г. Бишкек, в которой с июня 2021 года осуществляется проектная деятельность по внедрению STEAM технологий в образовательный процесс (https://instagram.com/doe22_igshid=YmMyMTA2M2Y=).

Педагоги, родители, общество в целом хорошо понимают, что формирование успешной творческой личности начинается с семьи, детского сада. Поэтому требуется кропотливая работа с родителями, которая предполагает разнообразие форм и методов работы с ними: краткие беседы, тематические родительские собрания, анкетирование и его анализ, семинары для родителей (можно с приглашением специалистов).

Рекомендуемые темы для обсуждения на августовских совещаниях воспитателей:

1. Развитие навыков воспитателей ДОО с использованием ИКТ в процессе развития современных технологий.
2. Использование цифровых технологий в развитии детей дошкольного возраста.
3. Этно-культурный аспект в нравственном воспитании дошкольников.
4. Развитие ребенка в эпоху цифровизации и STEAM технологий.
5. Приобщение родителей к активному участию в воспитательно-образовательном процессе и обогащение развивающей предметно-пространственной среды через взаимодействие

нетрадиционных форм работы с семьей.

Рекомендуемая литература:

1. Программа развития детей от 3 до 6 лет «Балалык». 2017.
2. Программа подготовки детей в школе «Наристе» (480 часов). 2015.
3. Руководство по развитию и образованию детей от 3 до 7 лет. 2015.
4. Пособие для родителей «Волшебный сундучок». – Бишкек, 2014.
5. Программа развития, воспитания и обучения детей «Золотой ключик». – Бишкек, 2013.
6. Программа воспитания, развития и образования детей 3-5 лет в Центрах развития ребенка на базе библиотек и других социальных объектов // Составитель: Орусбаева Т.А., Тейтниева Э.Б., Толобекова З.Ш., Жаныбаева Г. Ж. – Бишкек, 2021.
7. Алиева Т.Э., Бектемирова А.Т. Развитие интереса к эпохе «Манва» и его 7 завтам. – Бишкек, 2012.
8. Маджидов Г. М. «Для вас родители». – Бишкек, 2017.
9. Бобактор үчүн хрестоматия. – Бишкек, 2016.
10. Кыргыз тилин программасы. Республиканын окуучулары үчүн. – Бишкек, 2012.
11. Методическое пособие «Советы воспитателям» для педагогов организаций дошкольного образования Кыргызской Республики. – Бишкек, 2014.
12. Наристе (Бобактор үчүн хрестоматия) бала бакчасынын тарбиячылары үчүн окуу куралы. – Фрунзе, «Мектеп», 1989.
13. Кыргыз балдар поэзиясынын антологиясы. – Фрунзе, «Мектеп» 1987.

З. ТОЛОБЕКОВА,

старший научный сотрудник лаборатории дошкольного и начального образования,

А. БЕКЕОВА,

старший научный сотрудник лаборатории филологического образования КАО, тел.: раб. 62-23-49, 62-23-72; сот. (0707) 295454, (0556) 077135.

БАШТАЛГЫЧ КЛАССТАРЫНЫН МУГАЛИМДЕРИ ҮЧҮН

Кыргызстандагы башкы маселелердин бири билим берүүнүн сапатын жакшыртуу, мамлекеттин келечегин түптөө жана бакубат экономикалык өнүгүүгө жетишүү, өз коомунун келечек мунарына татыктуу билим жана тарбия берүү болуп эсептелет. Андыктан өлкөбүздүн экономикалык денгээлин эске алуу менен билим берүү тармагында келечек муундарга татыктуу тарбия жана сапаттуу билим берүү үчүн заманбап үлгүдөгү билим берүүнүн алдынкы педагогдордун тажрыйбаларын, маалыматтык коммуникативдик технологияларды, кереметтүүлүктү ишке ашыруу үчүн ылайыктуу каражаттарды мугалимдин колдоно билүүсү зарыл.

Башталгыч класстарда балдардын окуу жана жазуу көндүмдөрүн калыптандыруу маселесин артыкчылыктуу орунда турушу шарт, окуу менен жазуу көндүмдөрү эне тили менен чектелбей, орус, англис тилдеринде да өнүккөн талпына ылайык. Бил окуучунун активдүүлүгүн калыптандырып, анын мамлекеттик, расмий жана чет тилдерин биринде эркин сүйлөшкөн алып келет. Окуу көндүмдөрүнүн калыптанышына өзгөчө маани берилип келет, анткени, окуу баланын өзү окуучунун предметтери эле эмес, башка предметтери да натыйжалдуу өздөнүртүүдө түшүнүүсүн кеңейтүүгө алып келет. Башталгыч класстарда элементардык математикалык сабаттуулуктун алгачкы көндүмдөрү калыптана баштайт. Мындан сырткары окуучунун тапшырмаларды аткаруудагы түшүнүүнүн пайдалануусу жана негиздеп берүүсү, аткаруудагы иш-аракеттеринин алгоритмин сактоо, түзүү сыяктуу, программалоону санирпенттик сабаттуулуктун калыптанышына да максатка ылайык. Бул куракта балдар интеграцияланган сабактарды окуп, аларды алган билимдери табият, коом, адам жана анын эмгегин тууралуу түшүнүктөр менен жабдылуусу зарыл.

Башталгыч мектепте окуучу жогорку класстарда окуунун улантып кете ала турган билим, биличтик, көндүмдөрү, жөндөмдөгү өз билүүлөрүн басып жасалышы керек.

Билим берүү тармагында жетишкен ийгиликтер, табылдар, тажрыйбалар келечекте коомдун өнүгүүсү үчүн башат болуп саналат, ал билим берүүнүн сапатына түз таасирин тийгизет. Анткени бул тармак даярдап чыгарган адистер канчалык интеллектуалдык потенциалды, окуп-өнгүүсү жогору болсо, келечекте зар-аманбап коомду куруучулар эбегейсиз, зор салымдарын кошо алышат.

Билим сапаты жогору, адеп-ахлактуу, са-

нариптик доордун талаптарын ишке ашырган кенже окуучулар даярдоо үчүн компетенттүүдүк мамилени негизинде иштелип чыккан Мамлекеттик билим берүү стандарттагы негизги чыккан предметтик стандарт аныктаган предметтик компетенттүүлүктү калыптандыруучу, андан ары өнүктүрүүчү предметтерди окуу методикалык комплекстерин иштеп чыгуу иши актуалдуу маселе болуп эсептелинет.

Башталгыч класстарын окутууда жетекчиликке алынуучу нормативдик документтер болуп Кыргыз тили жана окуу, Математика, Мен жана дүйнө предметтеринин стандарттары жана окуу программалары болуп саналат.

ПРЕДМЕТТЕРДИ ОКУУТУУН ӨЗГӨЧӨЛүКТӨРҮ

Мындан мурдагы окуу жылдарында башталгыч мектептин мугалимдерине окуучу предметтери – Кыргыз тили, Адабий окуу, Математика жана Мен жана дүйнө боюнча предметтик компетенттүүлүктөр жана баалоонун критерийлери жөнүндөгү маселелер сунушталган. Мугалимдер өз сабактарын уюштурууда предметтик компетенттүүлүктөрдү калыптандырууда кенже окуучуларга билим берүүдө маалыматтык коммуникативдик технологияларды колдонуунун электен орду көйгөйлүү маселелерден болуп эсептелинет.

Билим берүү жана илим министрлиги аралыкты окутуу үчүн телеканалдарда тартылган, ошондой эле тажрыйбалуу мугалимдер тарабынан даярдалган видеосабактар, кошумча колдонуучу «Планс-Форум» тарабынан даярдалган мультимедиялык материалдарды, Кыргыз билим берүү академиясынын илимий кызматкерлери тарабынан даярдалган видеосабактар, методикалык видеоматериалдар, тексттер, слайддар, пайдаланууга сайттарды (edu.gov.kg; kao.kg; YouTube каналына) жайгаштырылды. Санариптештирүү процессинде бардык предметтерди окутууда заманбап технологиялар колдонулуп, сабактар үзгүлтүксүз учурабай, мугалимдер тарабынан улантылып өтүлүп келет. Башталгыч мектеп окуучунун компетенттүүлүгүн калыптандырууда мугалимдин мультимедиялык каражаттарын өз сабагында колдоно билүүсү үчүн сабактарды санариптештирип уюштуруусу, колдонуу менен көндүмдөрүн өнүктүрүүсү, ошондой эле ата-эне жана коомдун колдоно билүүсү, окуучунун өсүп-өнүгүүсүнө түрткү берген методдорду, стратегияларды колдонуу, алган билимин практикада колдоно алганды көндүмдөр-

ду жана жөндөмдөрү өнүктүрүү – актуалдуу маселелердин бири.

Башталгыч класстардагы окуучулары үчүн кошумча билим алуусун өнүктүрүү максатында иштелип чыккан «Bilim» платформасы аралыктан окуучуну уюштурууну жеңилдетти («Bilim.kg»). Ошондуктан мугалим өзүнүн сабатын санариптештирип уюштуруусу үчүн өздүн санариптик технологияларды колдоно алуусу менен кенже окуучулар менен бирликте илимий изилдөө иштерин «Добродело» методу активдүү колдоноп кетүүдө. Буга мисал катары КРнын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан жарыяланган «Окуубуз, жасайбыз, изилдейбиз!» аталыштагы республикалык конкурс мисал боло алат. Конкурска келип түшкөн материалдар менен фейсбук, ютуб каналдарынан, okulere.net.com сайтынан таанышып, көрө аласыздар.

Кенже окуучунун сабатын ачуу жана кол жазмасын түптөө иш Кыргыз тили жана окуу предметин аркылуу жүргүзүлүп, кенже окуучунун көз карашын, адамдык сапаттарын, жакшы менен жаманды айырмалап билүү, жакшы болууга умтулуу, жакшы окуу, адеп-ахлакка тарбиялануу, эли-жеринин жана анда жашаган элдердин каада-салтынын өзгөчөлүктөрүн билүү, текстти түшүнүүнүн, текст менен ниеттөөнү өнүктүрүү, стратегияларды (стирлер, антеме, каармандар картасы, тамгалар дубалы, катылган тамгалар ж.б.) колдоно алуу жөндөмүн өстүрүү үчүн окутулат. Бул предмет боюнча сааттык жумалык жүктөм 2022-2023-окуу жылынын Базистик окуу планына ылайык окутулат.

Эң негизги көйгөй баланын кебин өстүрүү, сабатын ачуу жана сулуу, таза, эрежеси менен жазылуусун калыптандыруу.

Математика предметин кенже окуучунун эсептөө көндүмүн, окуу материалдарын аңсептөөдө кабыл алуусу, арифметикалык, алгебралык, геометриялык окуу материалдарын өздөштүрүүсү үчүн 1-класста жумасына 4 саат, жыл ичинде 132 саат.

Ал эми 2-4-класстарда математикалык билимдин концентрдик формада окутулу, сабактар жумасына 5 сааттан, жыл ичинде 170 саат каралат. Ошол себептен 4-класста 1 саат кыскартылган байланыштуу окуу программасына өзгөрүүлөр киргизилет. Окуу программасын Кыргыз билим берүү академиясынын сайтынан аласыздар болот (<http://kao.kg>; учебник программасы).

Окуу процессин өнүктүрүүнү үчүн жаңыча «Түшүнүү жана негиздөө» стратегия-

сын, кошумча «Моделдердин көптүгү», «Көндүмдөрдү өнүктүрүү прогресс» стратегиялары, «Слаффорддин», «1-100 таблицасы», «Конкреттүү, графикалык абстрактуу (КАА)», «Боолор жана тамгалар», көлөмдүү фигуралардын (кубинтердин) жайгашуусу боюнча электен орун аныктоо, кыраадык маселелер жана алардын денгээлдери ж.б. колдонуу кенже окуучунун билим сапатын тереңдетүүгө алып келет.

Мен жана дүйнө предметин интеграцияланган предмет, жумасына 2 саат, жыл ичинде 1-4-класстарда 66/68; 1-класстарда – 66, 2-4-класстарда 68 саат бөлүнүп, «2022-жыл – Тоолорду коргоо жана кызылтын туруктуулук жылы» деп жарыялангандай, тоолордун жашоо-тиричиликтеги маанисин жана аларды сактай билүү, жашыл экономика, экологиянын сактоо, таштандыларды кайра иштетүү, Кыргызстандын жаратылышын кооздуктары жана байлыктары, ден соолукту күтүү, маалыматтык-техникалык каражаттарды колдонуу менен жаратылышка байкоо жүргүзүү, аларды каттоо жана талдоо, интернет ресурстарын пайдалана билүү сыяктуу маселелердин ишке ашыруусу сунушталат.

Эске алынуучу нерсе – бул кенже окуучунун окутканын түшүнүүсү, окуучулардын уюштуруу, өз колу менен ар кандай иштерди жергиликтүү, сүрөт тартуу менен оюн чагылдыра алуусу, жаратылышка жар мамиле жасоосу, өзүн тыкан, таза алып жүрүүсү, кооптуу жерлерден сактана алуусу, башкалардан жардам алуусу жана жардамдашуусу сыяктуу көндүмдөрүн өнүктүрүү. Мугалимдер өз сабактарында мисалдарды окуучуну курчап турган айлана-чөйрөнүн, жашоо-тиричиликте келтириүүсү маанилүү. Анткени кенже окуучунун ПISA тапшырмаларын аткарууда даярдыгы башталгыч класстарда башталат.

Предметтерди окуу-нормативдик документтери, методикалык жардамдары төмөнкү сайттарга, каналдарга жайгаштырылган:

- <https://edu.gov.kg>
- <http://kao.kg>
- <https://youtube>
- <https://telegapp>

Мугалимдердин мультимедиялык технологияны өз сабагында ишке ашырууда эске алуусу сунуштар:

- 1) Башталгыч мектепте билим берүү процессин предметтер боюнча электрондук окуучулук материалдарды менен колдоо;
- 2) Башталгыч мектепте мугалимдердин

маалыматтык коммуникативдик технологияларды өз сабагында колдонуу;

3) Санарип сабактарды уюштурууда жаңыча методдорду, окутуунун формаларын уюштура билүүсү;

4) Мугалимдердин интернетте иштей алуу көндүмүн жарыя ар кандай сайттардан (Билим берүү жана илим министрлигин сайты, Кыргыз билим берүү академиясы сайты, мугалимдер методикалык жактан окутуу үчүн сайттар, мультисабак ж.б.), каналдардан, группалардан өзүнө керектүү окуу-усулдук материалдарды таап колдонуу билүүсү. Бул ар бир мугалим үчүн өзүсү ишке ашырылуучу нерсе, башкача айтканда башталгыч класстарды мугалимдердин санариптик көндүмдөрүн өнүктүрүү.

Окуу процессин уюштурууда интерактивдүү методдорду/технологияларды колдонуу менен кенже окуучуунун жоопкерчилигин, өз азынчалдуулугун, баарлаша алуусун, өз пикирин сунуштоону, талдоону, өз иш-аракеттерин баалай билүүсүн, керектүү окуу материалдарын жергиликтүү окуу материалдары менен байланыштыруу, толуктоо көндүмдөрүн өнүктүрүү иштерин мугалимдин эске алуусу.

ТАРБИЯЛЫК БАГЫТТА АТКАРЫЛУУЧУ ИШТЕР

Аралыктан окутуу учурунда кенже окуучуларга жеке мамиле жасоо, улуу жана кичүүлөр менен баарлаша билүү, жардам алуу, жардамдашуу, үй тапшырмасын, илимий изилдөө иштери боюнча аткарылуучу тапшырмаларды долбоорлоо методун колдонуу менен аткарууда кошумча окуу материалдарын таап, керектүүлөрүн окутуу, өз табыти менен презентация жасай алуу, ар кандай аткарылган иштерди талдоо жүргүзүү менен жакшы жана начар жактарын айта билүү, ой-пикир, сунуштарды айтууга, өзүн курчур турган айлана-чөйрөнү өлчөө сактоо, баалуулуктарга мамиле кыла билүү сыяктуу жөнөкөйлөрдү өркүндөтүү иштери ата-энелердин көңүлүн менен мугалимдин жетекчилигинде талаш кылынат. «Ууларды урматтоо, кичүүлөрдү сыйлоо» сыяктуу маанилүү макал-лакаптарды чечмелей билүү менен башкаларга мисал келтирип, өз оюн ачык айта алууга багыттоо. Сабак учурунда жана жанын эске алуу убагында эстетикалык табигаттын өнүгүшүнө көмөк көрсөтүү максатында жаш өзгөчөлүгүнө «наарай китепчилердин өөрчүлүү, окуучу китептеринин мазмунун чагылдырып сурат тартуу, өзү жактырган маани боюнча чакан китепчилерди жасоо ишин колго алуу зарыл. Жоопкерчилик сезе билүүсү, сабакта өз учурунда келин катышуу менен тапшырмаларды өз азынча аткарууга жетишүүсү ата-энесин, мугалимдердин көзөмөлүндө зарыл.

Төмөнкү маселелерди талкуулоо сунуштайт:

- «2022-жылы – Тоолорду өнүктүрүү» жылына карата төмөндөгү ачыктоо, маалыматтык-коммуникативдик технологияларды жардам менен класстык, тарбиялык сааттарды уюштуруу;
- Башталгыч мектепте маалыматтык-коммуникативдик технологияларды билим берүүдө колдонуунун артыкчылыктары жана кейбиңдери;
- «Долбоорлоо методу» кенже окуучуунун өз азынча өсүшүн өнүктүрүү, жоопкерчилигин, изденүүсүн калыптандыруу;
- Негизги жана предметтик компетенцияларды калыптандырууда деңгээлдүү тапшырмаларды жана мультимедиялык каражаттарды колдонуу;
- Кенже окуучуунун логикалык ой жүгүртүүсүн өнүктүрүү үчүн практикага багытталган тапшырмаларды берүү жана окутуунун заманбап стратегияларды, техникаларды колдонуу учурун талашы;
- Inshot, Zoom, Classroom ж.б. платформаларды колдонуу, аралыктан окутууну уюштуруу жана тажрыйбаларды жайылтуу;
- Башталгыч билим берүүдө кайтарым байланыштык кенже окуучуунун жетишкендиктерин текшерип-баалоодогу Google, Classroom платформасынын ролу.

Одной из главных задач в Кыргызстане является улучшение качества образования, создание фундамента будущего государства и достижение высокого роста экономики, предоставление достойного образования и воспитания будущим поколениям общества. Для этого необходимо, чтобы учитель располагал передовым образовательным опытом педагогов современного образца, умел применять информационно-коммуникативные технологии и средства для реализации наглядности.

Вопрос формирования у детей навыков чтения и письма в начальных классах должен занимать приоритетное место, навыки чтения и письма должны быть развиты не только на родном языке, но и на русском и английском языках. Это формирует активность ученика и приводит к его свободному владению одним из государственных, официальных и иностранных языков. Большое значение придается формированию навыков чтения, так как чтение приводит к расширению понимания ребенком эффективного овладения знаниями не только по предметам, которые он изучает, но и по другим предметам.

В начальных классах начинают формироваться первые навыки элементарной математической грамотности. Кроме этого, соответствует поставленной цели понимание, обоснование и построение алгоритма действий при выполнении заданий, формирование цифровой грамотности, включающей элементы программирования. В этом возрасте дети должны изучать интегрированные предметы и приобретать знания о природе, обществе и его труде.

В начальной школе должен быть сделан акцент на приобретение учеником знаний, умений, компетенций, которые помогут ему продолжить обучение в старших классах.

Достижения, находки, опыт, имеющиеся в сфере образования, являются отправной точкой для развития общества в будущем, что напрямую влияет на качество образования. Ведь чем выше будет интеллектуальный потенциал страны специалист, который готовит систему образования, тем больший вклад в будущее смогут внести строители современного общества.

Актуальной задачей является разработка учебно-методических комплексов по предметам, которые формируют и далее развивают ключевые компетенции, определенные в Государственном образовательном стандарте, разработанном на основе компетентного подхода, также предметные компетенции, определенные предметным стандартом для подготовки учащихся начальных классов с высоким уровнем качества образования, нравственности, реализующих требования цифровой эпохи.

Учебный процесс в начальных классах общеобразовательных школ осуществляется на основании предметных стандартов и учебных программ Русского языка, Чтения, Математики, Я и мир.

ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ ПРЕДМЕТУ В НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ

В предыдущие учебные годы предлагались вопросы о предметных компетенциях и критериях оценки по предметам Русский язык, Чтение, Математика и Я и мир. Проблемным вопросом считалось место применения учителями информационно-коммуникативных технологий в образовании младших школьников при формировании предметных компетенций во время занятий.

Министерство образования предоставляет видеоролики, снятые на телеканалах для дистанционного обучения, а также подготовленные опытными учителями, дополнительно прилагаемые мультимедийные материалы, разработанные «Талым-форум»: видеоролики, методические видеоматериалы, тесты, слайды, подготовленные научными сотрудниками Кыргызской академии образования (edu.gov.kg; kao.kg; youtube канал). Занятия проводятся учителями непрерывно. В процессе информатизации в обучении по всем предметам используются современные технологии. Одной из актуальных задач начальной школы является организация цифровых занятий, развитие навыков учителя использовать мультимедийные средства для формирования компетенций ученика в своем классе, а также умение

ДЛЯ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

родителей и общества использовать методы, стратегии, стимулирующие его развитие, развитие полученные знания на практике.

Разработанный с целью развития дополнительного образования для учащихся начальных классов платформа «Bilim», упростила организацию дистанционного обучения (Bilim.kg). Поэтому учитель, имея возможность использовать свои цифровые технологии для цифровой организации урока, активно использует метод «проектирования» научно-исследовательских работ совместно с младшими школьниками. Одним из примеров является объявленный Олим из примеров является объявленный министерством образования и науки КР республиканский конкурс «Читаем, творим, исследуем!». Материалы, поступившие на конкурс, можно посмотреть на каналах фейсбук, ютуб и на сайте okuukeremet.com.

Работа по развитию навыков и формированию почерка младшего учащегося ведется через предмет Русский язык и чтение, который обогащает мировоззрение младшего школьника, его нравственные качества. Данный предмет развивает у учащихся понимание добра и зла, стремление к добру, осознанное чтение, нравственное воспитание; направлен на изучение особенностей культуры народов, развитие понимания текста, работы с тестами. На уроке применяются разнообразные стратегии (рассказ стикер, карта персонажей, стена с буквами, скрытые письма и т.д.). Часовая недельная нагрузка по данному предмету дается согласно Базисному учебному плану на 2022-2023 учебный год.

Предмет Математика предназначен для сознательного восприятия младшим учеником вычислительных навыков, овладения арифметическими, алгебраическими, геометрическими учебными материалами. В 1 классе выделяется 4 часа в неделю, в течение года 132 часа.

Во 2-4 классах математика изучается в концентрированной форме. Уроки изучаются 5 часов в неделю, 170 часов в год. В связи с сокращением на 1 час в 4 классе в учебную программу будут внесены изменения. Вы можете скачать учебную программу с сайта Кыргызской академии образования (<https://kao.kg/> учебные программы).

Необходимо использовать новые стратегии: «понимание и обоснование» «множество моделей», «прогресс развития навыков», «скаффолдинг», «таблица 1-100», «конкретно», графические, абстрактно (КПА)», «учи и плавай», определение места по расположению объемных фигур (кубики), ситуационные задачи и их уровни и т.д. Их применение ведет к более глубокому качественному обучению младшеклассника.

Предмет Я и мир – интегрированный предмет, выделено 2 часа в неделю в 1-4 классах, в течение года 66/68 часов: в 1х классах – 66 часов, во 2х-4х классах – 68 часов. 2022 год объявлен «Годом охраны гор и климатической устойчивости», предлагается реализовать такие вопросы, как: жизнеобеспечение и умение сохранять горы, зеленая экономика, сохранение экологии, переработка отходов, красота природы Кыргызстана, укрепление здоровья, наблюдение за природой с использованием информационно-технических средств, их регистрация и анализ, доступ к интернет источникам.

Что нужно учитывать – это развитие у младшего школьника таких навыков, как понимание прочитанного, организация читателя своей аудиторией, создание различных брошюр своими руками, умение рисовать и описывать бережное отношение к природе, аккуратное поведение и содержание в чистоте предметов, соблюдение правил безопасности, оказание помощи другим. Важно, чтобы учителя на своих уроках приводили примеры из окружающей ученика среды, образа жизни. Ведь подготовка к выполнению заданий PISA начинается в младших классах.

Учебно-нормативные документы, методические пособия по предметам начальной школы, размещены на следующих сайтах, каналах:
<https://edu.gov.kg>
<http://kao.kg>
<https://youtube>
<https://telegram>
<https://okuukeremet>

Рекомендации, которые следует учитывать учителям при внедрении мультимедийных технологий в своих классах:

- 1) Поддержка образовательного процесса начальной школы электронными учебно-методическими материалами по предметам;
- 2) Использование учителями начальной школы информационно-коммуникативных технологий на уроках в своих классах;
- 3) Умение организовать новые методы, использовать формы обучения при организации цифровых ТРК;
- 4) В зависимости от навыков работы учителей, умение находить в интернете, на различных сайтах (сайт Министерства образования и науки, сайт Кыргызской академии образования), сайты для методического обучения учителей), каналах, группах необходимые учебно-методические материалы. Это то, что обязательно должно быть реализовано каждым учителем, то есть развитие цифровых навыков учителей начальной школы.

Вместе с использованием интерактивных методов/технологий в организации учебного процесса, учитель должен учитывать ответственность, самостоятельность учащихся, их умение общаться, выразить свои мысли, анализировать, оценивать свои действия, работу учащихся начальных классов по развитию навыков пополнения, обогащения необходимых учебных материалов местными учебными материалами.

РАБОТА ВОСПИТАТЕЛЬНОГО НАПРАВЛЕНИЯ

При дистанционном обучении, под руководством учителя, с участием родителей, требуются работа с учащимися начальных классов по развитию навыков взаимоотношения, общения со старшими и младшими, оказания помощи, поиска дополнительных учебных материалов и добавления необходимых при выполнении домашних заданий, подготовке проектов по научно-исследовательской работе с использованием методов проектирования, подготовке презентаций на свою тему, анализу проделанной работы, определению плюсов и минусов, выражению мнения, предложений, сохранению окружающей среды, отношению к ценностям. Вместе с умением интерпретировать такие важные понятия, как «Уважай старших и младших», ориентировать младшеклассников наглядными примерами о навыках высказывания и отстаивания своего мнения. В целях содействия развитию эстетических вкусов во время занятий и во время летних каникул, независимо от возраста, необходимо развивать любовь к книге, умение иллюстрировать содержание прочитанных книг и создавать свои книжки-малышки по любимым сюжетам. Ответственность, своевременное посещение занятий и выполнение заданий должны контролироваться родителями, учителями.

Вопросы для обсуждения:

- Определение темы «2022 год – год развития гор» для организации класстык, воспитательных часов с помощью информационно-коммуникативных технологий;
- Преимущества и проблемы использования информационно-коммуникативных технологий в образовании в начальной школе;
- Формирование самостоятельного развития, ответственности, стремления младшего школьника с помощью «метода проектирования»;
- Использование мультимедийных заданий и мультимедийных средств при формировании ключевых и предметных компетенций;
- Современные требования для развития логического мышления младшего школьника: необходимые задачи, ориентированные на практику и использование современных стратегий, методов обучения;
- Организация дистанционного обучения с использованием платформ Inshot, Zoom, Classroom и др. и распространение положительного опыта;
- Роль Google, Classroom в проверке обратной связи и оценке успеваемости младших школьников.

Чынар АТТОКУРОВА,
 заведующая лабораторией дошкольного и начального образования КАО
 тел.: 0312 62-23-49